

ORDE DER VERDRAAGZAMEN

Gevestigd te 's Gravenhage.

Kon. Goedgekeurd 22.2 1958.

ODV-GROEP HILVERSUM

Secretariaat Heuvellaan 11, Hilversum. (Tel. 02150-10481).

Hilversum, 3 juli 1972.

Goeden avond, vrienden,

Zoals gebruikelijk, moet ik U aan het begin van de bijeenkomst eraan herinneren, dat wij niet onfeilbaar of alwetend zijn. Het is dus normaal, dat U zelf nadenkt. En het onderwerp hebt U ook al horen aankondigen, ik moet U wat vertellen over

DE ESSENEN.

Nu is dat een heel moeilijke kwestie. Er zijn namelijk een aantal verschillende sekten, die wel eens verkeerdelijk onder één noemer worden genomen. Je had dus de Essenen. De Essenen zijn in feite een soort sekte, die geloofde in de snelle komst van een Messias. En, wat meer is, die meenden, dat er al een Messias gekomen was. Dus, dat is vóór Jezus' geboorte gebeurd.

Dan hadden we de Esseërs. De Esseërs hadden een ongeveer gelijke geloofsbelijdenis, maar accepteerden die leraar weer niet. Die dachten dus niet, dat het zo was.

Dan vinden we dus nog een kleine sekte daarbij, die we eigenlijk eerder kabalisten kunnen noemen. Zij werden ook wel de Babylo-nische Esseërs genoemd en deze mensen geloofden dus, dat je alles kon berekenen. Alles was vastgelegd, en niemand kon zich daaraan onttrekken. Over deze sekte is overigens, naar ik meen, het minste bekend.

Maar goed, we moesten het hebben over de Essenen. De Essenen op zichzelf waren een betrekkelijk verbreide sekte. Ze hadden een zeer strikt geloof, een zeer strikt ritueel. We zouden ze misschien ergens een tikje kunnen vergelijken met een soort Pinkstergemeente. Men geloofde, dat er profeten waren, die in deze groepen voorkwamen. Bepaalde hogere - ja, wat moet je zeggen - functionarissen, hogere ingewijden, - hoe je het zeggen wilt -, werden ook wel "Engelen" genoemd.

Deze groep had een aantal gemeenschappen, die doen denken aan kloosters. In deze gemeenschappen werd dus sex beschouwd als iets, dat alleen maar misleidend is. Wanneer het gebruikt werd, dan was het alleen dus om een gekozen nageslacht voort te brengen. De groeperingen zelf hielden zich meestal bezig met studie en landbouw. Veeteelt bedreven ze heel weinig. Hun nederzettingen waren over het algemeen ver van de gangbare paden en wegen van die tijd en ze hadden een grote reeks van verbindingen onder elkaar, waarbij zelfs regelmatig boden over en weer gingen. Zo is het wel zeker, dat in Jezus' tijd tenminste vijf Esseense gemeenschappen aanwezig waren in het tegenwoordige Egypte. Zo weten we ook, dat er een betrekkelijk sterke Esseense groep geweest moet zijn in Damaskus, terwijl ook andere plaatsen als b.v. Jericho een soort - ja - bijna de Orde van Franciscanen kende, dat zijn burgers onder regels, een soort gemeenschap hadden dus, die gewoon leefden als burgers.

Wat was hun geloof? Wel, er was een leraar gekomen; dat is in de christelijke tijdrekening ongeveer 100 voor Christus; een paar jaar meer, een paar jaar minder. Deze leraar heeft de mensen dus ook verteld, hoe je moest leven en heeft hen een aantal wetten gegeven, die tot zeg maar 800 na Christus die Esseense gemeenschappen verder bepaald hebben. Die wetten werden dus strikt nageleefd, zoals ik al zei. De leraar heeft een hele hoop wonderen gedaan. Opvallend is, dat sommige van die wonderen later in de Evangelieën opduiken als aan Jezus toegeschreven. We denken o.a. aan het opwekken van doden, dat wordt van die meester ook verteld. Het genezen van melaatsen idem dito. Het wonder van water in wijn veranderen en die dingen worden eveneens toegeschreven aan deze meester.

Het is een beetje verwarrend. Omdat je al snel tot het denkbeeld komt, dat een groot gedeelte van hetgeen over Jezus wordt verteld dus kennelijk identiek is met toen reeds bestaande en redelijk oude Esseense gewoonten.

Het is misschien ook interessant om na te gaan, dat Anna, Maria en Josef, mensen dus, die we kennen uit het familieleven van Jezus, allen Essenen waren. Het is dus heel waarschijnlijk, dat de vlucht naar Egypte gebeurd is, niet op waarschuwing van een engel, maar op waarschuwing van de Essenen zelf, die bijzonder goede inlichtingen wisten te krijgen overal. Het is ook heel waarschijnlijk, dat ze naar Egypte zijn gevlucht, omdat daar een nederzetting was, waar zij veiligheid konden vinden.

Als je dat zo bekijkt, dan kom je eigenlijk tot een verbaazingwekkende conclusie. Er was een inwijdingsleer, er was een geloof in een Messiah, die gekomen was. Er werden aan een Messiah bepaalde voorwaarden gesteld. Enkele Essenen zeiden, dat die vervuld waren, anderenweer zeiden, dat dit niet vervuld was. Wanneer Jezus al die dingen vervult, dan zal hij daar onmiddellijk steun hebben gekregen van de Esseërs, die daar voor zich een Messiah in zagen en de vervulling van een Messiaanse belofte. Je komt verder tot de conclusie, dat deze gemeenschap, door haar grote verbreiding, betrekkelijk machtig moet zijn.

De kleinste sekte, de zogenaamde Babylonische Essenen of Esseërs is waarschijnlijk de basis van het geheel. Wanneer namelijk de Joden in gevangenschap worden weggevoerd, zijn er een aantal mensen, die besluiten om te voorkomen, dat, wat in Egypte gebeurd is, zich zal herhalen. Ze willen met alle geweld de joodse gebruiken en de joodse wet strikt handhaven en daartoe doen ze heel sterk een beroep op de profeten. Zij zijn onder meer overtuigd, dat wanneer de Messiah komt, ook Elia zal komen. Hoe sterk trouwens deze opvatting doorwerkt, kunt U zien in het Evangelie van Johannes, eerste hoofdstuk, ik weet het niet precies, maar ik meen het 21ste of 25ste vers (inderdaad het 21ste.) Daar vindt U namelijk, dat aan Johannes de Doper wordt gevraagd, of hij Elia is, die is teruggekeerd. Zo niet, of hij dan de Messiah is - wat foutievelijk in de Bijbel meestal met Christus wordt vertaald. Wanneer hij zegt: Ik ben het niet, dan zeggen ze: Waarom doop je dan?

Kennelijk is het begrip doop en Messiah een en hetzelfde. Maar de doop bestaat al in de Babylonische groep. De Essenen dopen dus. Zij dopen, om de verwantschap met de Messiah duidelijk te maken. Wanneer die gevangenschap in Babylon verbroken wordt, blijven er een aantal mensen achter, ook Essenen, anderen zwermden overal uit. In de eigen gemeenschap zijn ze niet zo erg in tel. U weet precies, hoe dat gaat. Als je hier een kleine groep hebt, die zeer strikt het christendom interpreteert, dan zeg je al gauw: het is een zwartekou-senkerk. Waarbij je over het hoofd ziet, dat die mensen dan toch wel een zeer intens geloof moeten hebben, om zó te leven en zó te denken. Of je het er nu mee eens bent of niet,

Datzelfde schijnt dus in Israël het geval te zijn geweest en mede daarom zijn de Joden dus heel ver uitgezwemd. We weten b.v., dat circa 50 voor Christus een Esseense groep in Rome is gevestigd. Aan de andere kant van de Tiber, zoals ze dat zeiden, dus in een andere wijk. Deze mensen gaan uit - om het kort te formuleren - van het volgende standpunt. Punt 1: de Joden zijn de uitverkorenen, omdat God hen de kennis heeft gegeven; dus niet door het feit, dat ze Joden zijn. De Messiah komt uit hen voort, omdat de kennis noodzakelijk is, om de Messiah te verstaan. Hij zal zijn ónder hen, zal waken onder hen en vanuit het Jodendom zal hij een bevrijding mogelijk maken, die echter niet - zoals veelal werd godacht onder het gewone volk - een materiele bevrijding is, een herwinnen b.v. van de grootheid van de dagen van Salomo, maar een geestelijk vrijheid, waarbij de mens dus de innerlijke vrede kent en een zekerheid krijgt, niet omtrent het voortbestaan zozeer, maar omtrent een harmonisch - ja, zeg maar, wéér geboren worden. Geboren worden dus één keer, en dan zul je terugkeren in een volmaaktheid.

Hun leefregels zijn ongeveer onder meer die van studie, gebed en - heel belangrijk - van vreugde. Wanneer je die strikte kloostergemeenschappen beschouwd - want daar lijken ze het meeste op - dan kun je je haast niet voorstellen, dat deze mensen gelijktijdig ook dansen, dat ze muziek maken en dat ze dat doen, wel volgens regels, maar met een absolute overgave. Dat is, omdat de vreugde, de vreugde is van God. Wanneer wij ons niet verheugen, zo verwerpen zij God. En als wij de Messiah en zijn krachten deelachtig willen worden, moeten we dus de vreugde bewaren, omdat uit de vreugde alleen de verlossing geboren kan worden.

Spijswetten worden zeer strikt nageleefd, opdat de wet van het volk, zoals hij was in de dagen van Mozes, bewaard moge blijven. Want is het niet uit die wet, dat de verlosser voortkomt. De profeten zijn tamelijk belangrijk, maar men kent zijn eigen profeten. Waarom?

Wanneer Jahwe de Heer in het geheel van het volk voortdurend spreekt en nu zwijgt, zo is het, omdat het volk niet waardig is. Maar daar wij leven volgens de oude gebruiken, strikt leven volgens de oude wetten, ons houden aan al hetgeen wij uit de kosmos - zouden wij zeggen, uit de wereld zeggen zij - kunnen aflezen aan waarheid, zal hij zich binnen ons voortdurend laten horen. We zien dan ook steeds weer, dat de zgn. Engelen, hogere ingewijden of meesters, de hooggeplaatsten, dus geroepen worden om te profeteren, dit inderdaad doen. En volgens de overlevering was dat in negen van de tien gevallen ook wel juist.

De gemeenschap bindt zich aan elkaar. Het is niet goed, wanneer wij huwen buiten ons geloof, want ziet, de Heer openbaart zich in óns en uit elke vereniging kan het zaad ontstaan van de Verlosser. 'n Mooie stelling natuurlijk, aan de ene kant een beetje verwaand, aan de andere kant toch ook wel weer - moet je zeggen - roerend.

Dat deze mensen wereldvreemd zijn, zou je zo op het eerste gezicht zeggen, maar ze zijn het zeker niet. Ze hebben overal hun relatie. Ik heb U er al een paar genoemd. Ze hebben nederzettingen in Egypte, in bijkomstige steden, ze zitten in Rome, we nemen aan, dat ze ook wel in Griekenland hun contacten hebben gehad en zeer waarschijnlijk ook in andere landen als Perzië e.d. Zij hebben voortdurend contact met elkaar, want er moet een Rijk Gods komen. Het is vreemd, dat het Rijk Gods ook als het Rijk van de Vrede wordt omschreven en dat we daar het een en ander over kunnen vinden in de Openbaring.

Dit Rijk van Vrede, dit Rijk van God, dat kan alleen bestaan natuurlijk, wanneer we altijd met elkaar in contact blijven. We leven in den vreemde, maar wij zijn één: het Heilige Land ligt in ons. Ook al weer een tegenstelling dus: Israël is ons land - neen, zeggen de Esenen, het Land ligt in ons, wij zijn het Land. Door die contacten weten ze ontzaglijk veel over handelstransacties en ze zijn over het algemeen helemaal niet arm. Ze weten heus handel te drijven, ze hebben veel politieke contacten, ze weten precies, wat er zich afspeelt en ze hebben dan ook in de verschillende steden leden, zeg maar van de derde orde,

- ik heb dat maar vergelijken met de Franciscanen - die dus voortdurend ook voeling houden. In Jeruzalem b.v. kan er niets gezegd worden in de Tempel, of, wanneer het belangrijk is, komen de Essenen het te horen. Ook wanneer ze niet in Jeruzalem zijn. Wanneer er een besluit wordt genomen door Herodes b.v. dan is dat een dag later overal bekend. Er wordt weleens gezegd, dat deze mensen ook telepathie gebruikten, ik geloof niet dat het juist is, want ze zijn zeer strikt tegen alles, wat zij magie noemen. En dat wil zeggen, dat ze een groot gedeelte van de Egyptische kennis, die ze wél bezeten hebben, toch verwerpen, op de achtergrond duwen. Wél maken de Egyptische scholen studie van de godsdienst, van het occultisme, zoals dat in Egypte bestaat. Men is zover, dat men kan wic'helen, dat men met de vogels kan voorspellen maar men doet het niet. Men heeft die kennis nodig, want, als het Rijk eenmaal komt, wanneer de Messiah komt, dan moeten wij weten, wat er in de anderen leeft en hoe de anderen te bereiken zijn. Het is bijna jammer, dat die Essenen, vooral door de opkomst van de emiraten eigenlijk, verstrooid geraken. Ik meen, dat de laatste gemeenschap, ongeveer 1200 wordt opgeheven. En die zat ergens in de woestijn, in de buurt van de Negev, wat tegenwoordig de Negev is.

Van deze groepen is betrekkelijk weinig bekend geworden. Men heeft nu van hen een aantal schriftrollen teruggevonden. En wat ik U verteld heb over hun messiaans geloof, over hun grote leraar, wordt door deze rollen, die gevonden zijn, bevestigd. Dat dit niet gepubliceerd is, is begrijpelijk. Het zou misschien twijfels oproepen ten aanzien van de origine van het Christendom. De Essenen zelf zouden er helemaal niet moeilijk mee zitten, die zouden zeggen: Och, of het nu zus is of zo in de historie, doet niets terzake. Wanneer God in ons woont, wanneer wij het Land zijn, wanneer wij het Volk zijn, zal de Messiah in en door ons ontstaan en het uiteindelijke Rijk zal door ons tot stand komen. Maar voor de Christene is het heel vaak: Ja, maar wij zijn de besten en dat moeten we blijven.

De geschriften, die ze verder ook verzamelden en waarvan er enkele gevonden zijn en nog meer gevonden zullen worden, hebben ook betrekking op andere godsdiensten, zowel als op het jodendom. Ze copieerden op schriftrollen heel getrouw voortdurend gedeelten van de Torah, die voor hen belangrijk waren, ze legden de overleveringen vast, ze hielden zich bezig met de heilige boeken van b.v. de Egyptenaren en becommentarieerden die, hielden zich bezig met het godengeloof en komen zelfs aanraken met een verklaring, hoe de Baäls eigenlijk tot stand zijn gekomen. We moeten aan die mensen heus niet denken als een stelletje volijverige, stomme regeltjes volgende godsdienstige mensjes. Ze brengen grote denkers voort, grote filosofen. Maar, omdat die filosofen alleen werken in en voor de gemeenschap, komt er naar buiten maar heel zelden iets te voorschijn.

De Babylonische groep is eigenlijk sterker beïnvloed door de magie. Ze wijst die magie namelijk niet zo sterk af. Men houdt zich dus bezig met wic'helarij, met allehand cijfersystemen, ze houden zich bezig met het hemelschrift, zeer waarschijnlijk in Babylon geleerd - waar Chaldeeus hemelschrift dus een van de bekende wijzen was om de wil der goden te leren kennen - en zij ontwikkelen daaruit een systeem, dat de basis kan worden genoemd van de latere Quabala of Kaballa. Zoals U weet, is de Kaballa iets, wat eigenlijk pas in 1100 tot stand komt, wordt dan door een paar joodse meesters op schrift gesteld in Spanje en verbreidt zich van daaruit. Maar vóór die tijd was het systeem er al. En dat berust dus op een erkenning van een indeling van de hemel, een hiërarchie. Deze hiërarchische verhoudingen worden ook door de andere Essenen en Esseërs wel erkend, maar ze worden niet gezien als iets, waar de mens wat mee te maken heeft. De mens - zo zegt men - bestaat uit God en door God en die moet nu maar afwachten, wat God met hem doet en hij moet er alleen voor zorgen, dat hij trouw is aan God's wet en studeren, om alles te weten over God's Rijk, - het Land, zegt men, wij zouden zeggen Het Koninkrijk Gods - opdat men te zijner tijd de openbaring kan ontvangen en daarmee het noodlot, als het ware, zichzelf vervult en de bevrijding aanbreekt.

De Babylonische groep zegt: Neen, die waarheid moet er al zijn. En met hun zoeken komen ze dus tot een systeem, dat sterk lijkt op de gemetria, een omruilsysteem, een telsysteem, waarbij dus in de woorden van de Bijbel andere waarheden kunnen wezen. Omdat ze verder ook voor een deel de astrologie hebben overgenomen, wat bij de Essenen zelf in het geheel niet het geval is, bij de Esseërs ten dele - die geloven namelijk wel in de invloed van zon en maan - zijn zij het, die in het volk zelf een grote roep krijgen. Ze worden zelden als sekte genoemd, maar een groot gedeelte van de waarzeggers en van de profeten en ook wel eens van de minder prettige magiërs, die er ook zijn geweest in het joodse volk, die vinden we daar toch ook terug. Omdat ze echter de sleutelwoorden en de begrippen kennen, hebben ze toch ook deel, geloof ik, aan dat netwerk van mededelingen, dat door de Essenen tot stand wordt gebracht en in stand wordt gehouden.

Wanneer Jezus geboren wordt, dan spelen zich allehand scènes af volgens de Evangeliën, die we dus terugvinden in de Esseense geschriften. Jezus wordt geboren in een grot. De meester wordt geboren uit de aarde. Er zijn engelen rond hem en deze engelen verwittigen ondermeer herders op de velden. Bij de meester zijn er lichtende gestalten te zien en deze roepen de getrouwen - die gaan niet een paar herders roepen, die halen de Essenen erbij, dat begrijpt U wel. En die brengen ze dus daar ook, waar in armoede de Meester ligt en zijn glimlach is is Licht op zichzelf. Het lijkt allemaal of we het over het Kind Jezus horen.

Alleen, die Meester gaat studeren. Hij verblijft een tijd in verschillende, zeg maar, kloostergemeenschappen. En wanneer hij dus de rijpe leeftijd heeft bereikt - vermoedelijk is dat 27 jaar, volgens hun eigen indeling en instelling - dan begint hij te leren. Hij volbrengt een hele hoop wonderlijke daden en hij verdwijnt. Hij wordt niet gekruisigd, hij verdwijnt. En hij laat dus zijn macht en zijn eer achter.

Bij Jezus hebben wij de kruisiging erbij, maar waar ligt het verschil? De rest is allemaal vergelijkbaar.

Wat moeten we dan denken? Ik geloof niet, dat we moeten zeggen, dat de Essenen of de Esseërs degenen zijn, die het christendom hebben geöriGINEERD. Maar wanneer wij weten, dat Maria een anzegging krijgt van een Engel, dat zij een kind van God kan krijgen, dan denk ik onwillekeurig aan de gebruiken, die bestonden in die Esseense gemeenschap. Daar werd immers - en daar hield men dus rekening met allehand zeg maa, goddelijke voortekenen en met de aanduidingen van profeten - daar werd dus op het gezag van een leider, die Engel heette, gezorgd, dat kinderen tot stand kwamen, die - zoals men zei - in staat waren, de verlichte geest Gods te dragen. Dat doet me toch wel een beetje denken, aan wat we nu kennen, hè? Ik weet het niet zeker, maar het lijkt erop.

We weten verder zéker, dat Maria, en ook Josef, haar verloofde, beide dus Essenen zijn. Datzelfde geldt trouwens voor de hele familie. We weten, dat Johannes de Doper uitbreekt uit het systeem. Hij heeft een Esseense opvoeding gehad en als zodanig is zijn optreden naar buiten toe een beetje vreemd. Zoals hij beschreven wordt, dat weet U. 't Is een man, die haar hecht op de wonderlijkste plaatsen van zijn lichaam, m.a.w. hij kleedt zich in dierenhuiden. Dat hij zich o.m. voedt met honing en sprinkhanen. Denkt U niet, dat het het voedsel van de armen is, het is inderdaad ook nog een lekkernij in die tijd. En hij predikt en hij doopt. Het lijkt erop, dat Johannes de Doper al iets van het Esseens geheim probeert over te brengen aan het volk. Wanneer Jezus komt en door Johannes de Doper ook als zijn meerdere wordt erkend, dan krijgen we zo het denkbeeld: ja, dan wordt hier een openbaring van Esseense geheimen tot stand gebracht. Dit zou ook een verklaring kunnen zijn trouwens voor het feit, dat Jezus op zijn leringen nooit wordt aangevallen. De persón van Jezus wordt voortdurend aangevallen door de Farizeeën, door de Sadduceeën, door de mensen uit de Tempel, maar zijn léér niet.

Dat is heel eigenaardig. Wanneer we echter aannemen, dat Jezus een gevestigde leer verkondigde en die alleen bewees, iets, wat tot die tijd kennelijk niet onder het gewone volk gebeurd was, dan is het begrijpelijk. Jezus is iemand, die geheimen in het opene brengt, dat is dus niet erg aanvaardbaar, maar gelijktijdig is daardoor zijn leer zo belangrijk, trekt hij zoveel volk. Hij openbaart het verborgene.

Nu kunnen we zeggen: ja, dat is God, die dat heeft gedaan. Dat is best mogelijk. We kunnen zeggen: Jezus is de Zoon Gods. Ik ben er van overtuigd, dat hij dat in zekeren zin inderdaad was. Maar er blijft dus die parallel bestaan tussen Jezus' leven en het leven van een leraar in het verlenen. Er blijft een parallel bestaan tussen datgene, wat in de Evangelieën over Jezus wordt verteld en wat de Essenen vertelden over hun meester. Zou dat toeval zijn?

Wanneer we aannemen, dat Jezus iemand is geweest, die de geheimen het Geheime Rijk, zeg maar, van de Essenen in het openbaar heeft gebracht, dan is het ook heel begrijpelijk, dat men alles, wat met de messiaanse verwachting, ook van de Essenen zelf, op den duur ook in Jezus ging zien. En dat men in de Evangelieën geen onderscheid heeft weten te maken tussen de overleveringen omtrent die meester en de overlevering omtrent Jezus. Het is een zeer interessant gebied en het zou heel wat studie vergen, geloof ik, om dit alles precies te ontleden. Is het voor U interessant genoeg? Gaat het?

x Ja.

Het is iets wonderlijks eigenlijk, wanneer je je realiseert, dat er mensen zijn geweest, die honderden jaren vóór Christus' geboorte al leefden op een wijze, die we nu in bepaalde kloostergemeenschappen en b.v. in het Leger des Heils terugvinden. Wanneer we ons realiseren dat voor Christus' geboorte deze groepen reeds een openbaringsleer kenden, die dan toch in vele opzichten parallel liep met hetgeen Jezus heeft gebracht. Dan sta je toch wel even te kijken.

Wat waren dan de Essenen? Kennelijk waren zij de "ingewijden" van het Joodse volk. Zij waren degenen, die de betekenis van de Wet begrepen. Zij wisten, dat de Wet er niet alleen maar om praktische redenen is, maar dat ze ook bestaat om de mensen te binden aan elkaar en aan hun God. Zij realiseerden zich kennelijk veel beter dan de gewone gelovigen dat het brengen van een offer aan God niet een kwestie is van God "kopen", maar van het bevestigen van een relatie, die bestaat. Hun studies, hun manier van onderzoek, hun kennis van vele dingen bewijst, dat zij niet dachten, dat God het wel zou doen, zoals binnen het gewone volk en ook wel in de Farizeeën, die er waren, de denkbeelden aanwezig waren. Zij wisten, dat zij zélf moesten werken, zélf moesten streven, maar zij voelden daarbij God als hun leider. Zij geloofden, dat God door elk van hen kon spreken, als dat nodig was. Zij geloofden, dat God, door hun voormannen, zowel als door degenen, die soms ook profeteerden, inderdaad regelrecht de leiding nam, als dat nodig was.

Nu zijn ze een schim uit het verleden. Er is niet veel meer over. We hebben een paar namen, een paar overleveringen en misschien een paar geschriften, waarmee, althans voor een deel, de moderne wereld enigszins in de maag zit. Hun tijd is voorbij gegaan. De spreektijd van hun leven paste niet meer in een christelijke maatschappij. Toen de eerste christengemeenschappen nog samenkwamen aan het liefdemaal en daar geprofeteerd werd, toen zat er nog iets in van die oude traditie. Maar de profeten stootten tegen de orde, tegen de organisatie, tegen de discipline, die vooral Paulus de Tentenmaker in het christendom heeft gebracht. Dat, wat een daadwerkelijke en persoonlijke beleving was, gebaseerd op oude tradities, is langzaam maar zeker weggevaagd door leerstellingen, door uiterlijkheden.

Maar hun taak is overgenomen. Want er is altijd, ergens op de wereld, een groep, die het directe contact met God heeft bewaard. Die in zijn eigen rituelen niet de onverbiddelijke Wet Gods ziet, waar je je dus door vrees gedreven, aan zult houden, maar die begrijpen, dat de manier waarop je leeft, de manier, waarop je handelt, de uitdrukking is van een verbondenheid, die je gevoelt.

En die je zonder dit niet kunt behouden.

Eens spraken de stemmen der profeten in de gemeenschappen van Essenen en Esseërs. Ook nu klinken er nog stemmen van profeten. Voor de hele wereld. Zij, de Essenen, zijn schijnbaar verleden. Maar dat, wat zij kenden: de directe band met God, de kennis van de harmonische wetten van de natuur, zowel als van het bovennatuurlijke, dat bestaat voort, dat wordt voortgeleefd. Soms van mens tot mens, van groep tot groep, soms van geest tot mens. Maar altijd weer zal het er zijn.

Kijk, dat is alles, wat je eigenlijk over de Essenen kunt zeggen. Je zoudt er misschien een hele hoop historische feiten bij kunnen halen, maar ik geloof niet, dat je daarmee duidelijk maakt, wie en wat ze zijn. Historie van sekten, ach, die zijn er zo veel. We zouden kunnen bewijzen b.v., dat in het verleden de griekse invloed bepalend is geweest voor het geloof van de Egyptenaren en dat de tradities van de Egyptenaren mede bepalend zijn geweest voor het verloop van bepaalde griekse filosofieën, die weer bepalend zijn geweest voor ons. En zo zouden we kunnen bewijzen, dat in het verleden, in de tijd der Richteren b.v. de Essenen een heel belangrijke rol hebben gespeeld. Dat ze tijdens de periode der Koningen gevreesd werden, maar op de achtergrond gedrukt en dat sommigen van hen als profeten naar voren kwamen. Maar dat waren de leden van de Babylonische afdeling, de Babylonische Esseërs, terwijl dus de anderen zich meer en meer hebben teruggetrokken.

We zouden kunnen bewijzen, dat de zgn. Makkabeërs of macabische groepen, die in Jezus' tijd opereerden in verzet tegen de Romeinen, voor een deel geleid werden door Esseërs, maar dat de Essenen zelf, omdat de Messias voor hen reeds gekomen was, daaraan geen deel wilden hebben.

We zouden nog zoveel kunnen vertellen. Maar is de waarheid, de werkelijkheid niet belangrijker omtrent hen niet, dat zij, hoe dan ook, de band met het bovennatuurlijke, het hogere wisten te vinden zónder zichzelf te verliezen in zelfzuchtige magie. Dat zij, wat tegenwoordig occultisme heet, kenden als een daadwerkelijk verschijnsel maar een verschijnsel, dat niet diende om een mens iets te verhogen of een mens voordeel te bezorgen, maar dat gebruikt werd, om de band tussen mens en God tot stand te brengen.

Zeker, ze waren bijgelovig. Ze wisten niet zoveel als de mens van vandaag. Maar ze hadden een band met God en een wonderlijke, innerlijke vrede, die je in deze dagen vaak niet kunt vinden. Wat zij hadden, is iets, wat op de wereld altijd zal voortbestaan, in vele volkeren, in vele vormen. Het is de inwijding van deze tijd, waarin wederom zich diezelfde kracht zich openbaart. Waarin mensen hun persoonlijke wetten vinden, waarin mensen hun persoonlijk contact met God vinden.

Zo zullen veel van de wijsheden van eens in deze dagen toch weer gehoord worden. Fragmenten van oude boeken en leringen zullen, ondanks de intriges van vele groepen, toch weer gehoord worden in deze dagen. En ondanks de verwarring van de wereld zal iets van hun innerlijk Rijk, van Het Land, dat zij waren, weer de mensen met elkaar verbinden. Omdat God werkt door de harmonie en de eenheid van alle mensen.

Ik zou het hierbij willen laten. Als U er meer over wilt weten, dan kunt U dat na de pauze vragen. Bedankt voor Uw aandacht.

D I S C U S S I E

Goeden avond, vrienden,

We zullen nu overgaan tot het behandelen van Uw vragen en opmerkingen, bij voorkeur natuurlijk hetgeen met het onderwerp samenhangt. Hebben we schriftelijke vragen?

x Ja. Hoe kunnen Anna en Maria tot de Essenen behoord hebben, daar zij tot hun orde geen vrouwen toelieten?

- Dit is een foutieve instelling. De zogenaamde studiegemeenschappen waren alleen voor mannen. Vrouwen werden echter als dienende leden wel degelijk aanvaard, maar leefden niet in dezelfde kloostergemeenschap. U kunt het zich het beste voorstellen als kloosterzusters en kloosterbroeders, die niet in één gebouw wonen, maar die bij elkaar in de buurt wonen en die bepaalde diensten voor elkaar verrichtten. Is dit voldoende?

x y Ja. Waren de Essenen vegetariërs en anti-militair georiënteerd? Verwierpen zij het privé-bezit en kenden zij dus de gemeenschap van goederen? Hadden zij niet een geheime leer? Kunt U nog iets zeggen over hun....

- Is dat de litanie van Allerheiligen of..? Ik zou zeggen, laten we daarbij stoppen.

Over het algemeen werd vegetariësch geleefd, maar men maakte wel gebruik van vlees, b.v. bij het Paasfeest. Het Paaslam werd dus even goed gegeten door de Essenen. Antimilitaristen waren zij in zekere zin, ze geloofden namelijk niet in geweld. Ze waren tegen geweld gekant maar ik geloof niet, dat ze zich aan alle dienst, krijgsmilitaire dienst b.v. zouden onttrekken. Hiertegen pleit trouwens het feit, dat Essenen in de Maccabische of Makkabeeën-beweging in de tijd van de Romeinse bezetting actief zijn geweest. Zij waren echter van mening, dat een verzet ook met de wapenen eventueel, toegelaten was, wanneer geen andere middelen mogelijk waren en zij waren tegen geweld om een orde te handhaven. Wat hadden we verder?

x Hoe staat de Christus ten opzichte van de Essenen?

- Hoe de Christus staat ten opzichte van de Essenen? Hij is bijna identiek met de hoofdfiguur, die in hun geheime leer fungeert. Ik heb over die leer al het een en ander gezegd, de leer van hun meester En deze leer hield in dus, o.m. het verwerpen van eigen bezit; Communaal bezit in de zin van gereguleerd communaal bezit bestond dus niet. Maar het was wel gebruikelijk, dat men zijn bezittingen, ofschoon ze op eigen naam bleven, volledig ter beschikking stelde van de gemeenschap en ik geloof, dat we dit ook in de eerste christengemeenschappen terugvinden. Zeker dus in de poging, om een eerste christen-commune te stichten in Jeruzalem.

Wat hun geheime leer betreft, moeten we er verder rekening mee houden, dat deze leer berust op de verhouding mens-God. Ik meen, dat de Christus een groot deel van deze leer althans openbaar heeft gemaakt. Is dit voldoende?

x (Vraag, grotendeels onverstaanbaar, eindigt met: ze hebben toch ook gevochten tegen de Romeinen,) volgens Flavius Josephus?)

- Dat hebt U mij horen zeggen. Dat ze zich dus in een verzet wél wilden inzetten, dat ze dus niet volledig anti-militarist waren in de zin van: tegen alle geweld. Maar dat ze waren tegen het bestaan van een macht, die op geweld gebaseerd was. Dus b.v. waren zij tegen het handhaven van de zgn. Tempelwacht als een gewapende en orde-handhavende macht in Jeruzalem. Daar waren ze dus wél tegen.

x Men noemt hen we "zon-aanbidders". Hoe moeten wij hun eerbied voor de zon zien?

- Dat is een heel oud verhaal. Wanneer we teruggaan tot de tijd van de uittocht uit Egypte, dan ontstaat eigenlijk pas het joodse volk. Men neemt dus wel aan, dat vóór die tijd al die vereringen precies hetzelfde waren, maar de feiten wijzen anders uit.

Bepaalde stammen waren vuur-aanbidders, sommige waren zon-aanbidders, anderen weer aanbaden de maan en nog weer anderen de reflex van de maan. Allemaal geloofsvormen trouwens, die we aan kunnen treffen ook bij andere volken. Het is dus niet onbegrijpelijk, dat het b bestond.

Nu is het dus zo, dat een god een belichaming moet hebben. En wanneer we dan nog even terugdenken aan Egypte, dan leren wij b.v., dat Athon de belichaming is van de god. Op dezelfde wijze werd de zon gezien als de belichaming van Jahwe. En waar men met die zon dus rekening hield, vereerde men niet de zon zelve, maar sprak men dus wel voor het aangezicht van Jahwe en wel op het ogenblik dat de zon zich vertoonde, dat hij onderging. Ook hier is een parallel met andere geloofsvormen. Is dit voldoende?

x Dank U .

x Zij leefden strikt volgens de wet van Mozes; deden de Saduceeën en Farizeeën dat ook niet?

- Je kunt volgens de wet leven in de praktijk, je kunt volgens de wet leven in de regel. Wij kunnen ons voorstellen, dat er automobilisten zijn, die precies rijden volgens het wegenverkeersreglement. Maar, wanneer zij zich daar strikt aan houden, dan houden zij zich niet aan één regel, die ze meestal over het hoofd zien, namelijk, dat je anderen niet in gevaar mocht brengen. In de joodse wetgeving vinden wij dus de uitvoerige wet, die op de Mozaïsche is geënt. In deze wetgeving is het b.v. niet toegestaan, zoals U weet, om arbeid te verrichten op de Sabbath, ook dus niet, om zieken te helpen. Nu zeiden dus de Essenen, dat het belangrijker was de zieken te helpen dan de Sabbath te handhaven omdat de verplichting tegenover de medemens in de wetgeving hoger stond dan de handhaving van de arbeidsloosheid op die dagen. Op dezelfde wijze reageerden zij - U weet, er waren bepaalde jubileumjaren elk zevende jaar en elk tweeënveertigste jaar - op jubeljaren. In die jaren moest er dus gerust worden en diende men o.m. slaven vrij te laten, contracten af te wisselen, af te rekenen en dergelijke meer. Dan moest je opnieuw beginnen.

Nu zeiden de Essenen dus: ja, je kunt opnieuw beginnen. En dat opnieuw beginnen is geen kwestie alleen maar van uiterlijke vorm. Je moet dus ook opnieuw je verbond met God bevestigen, want dat is het belangrijkste. En als je dat dus even afweegt, dan ziet U dus, waar het grote verschil lag. De Farizeeën baseerden zich op hun kennis van de wet, dus de letterlijke wet, zij waren als het ware de theologen, die op grond van hun kennis meenden, dicht bij God te zijn, en wier getrouwheid aan de wet dus een formaliteit was, een formalisme. De Saduceeën erkenden de juistheid van de wet, maar legden die aan anderen op. Ze achtervolgden dus afwijzers zonder meer. Zoals U misschien weet was Paulus oorspronkelijk een Saduceeër. Zij waren dus eigenlijk de gewelddadigen, je zoudt kunnen zeggen: de mensen, die de pressiegroepen vormden. Maar voor hen was de wet ook gelijktijdig een middel, om je waardigheid uit te drukken.

Maar de wet, voor de Essenen, was dus de wet, die je leefde, die je persoonlijk leefde. En dat deed je in gemeenschap, zeker, je deed dat in onderlinge samenwerking, zeer zeker, maar wanneer je een bepaalde regel van die wet vóór een andere regel wilde stellen, dan was dat een kwestie van je erkenning van Gods wil in jezelf. De wet was dus niet een strickt kader, waarbinnen je je bewoog, maar was als het ware de grondregel of basis, op grond waarvan je Gods wil ten uitvoer bracht. Ik geloof, dat dat verschil tamelijk groot was.

x Was de Leraar der Gerechtigheid a) dezelfde als de stichter der Essenen?

- De Leraar der Gerechtigheid is de Messiah van de Essenen. Als zodanig is hij niet de stichter van de esseense gemeenschappen, maar een product daarvan. Hij is echter wél voor de Essenen, niet voor de Esseërs. Een verschil, dat niet vaak wordt gemaakt, zoals U zult weten, maar dat toch werkelijk bestond.

Hij was de Messiah, de Verlosser. Hij was de man, die de inwijding bracht, waardoor je, als het ware, in Gods Rijk begon te leven. En ik geloof, dat daarom wel de geaardheid van de Essenen, door de Leraar der Gerechtigheid en zijn leer, die voor hen grotendeels geheimleer was, tussen twee haakjes, werd bepaald. Maar het betekent niet, dat ze toen pas zijn ontstaan.

x Wie was die stichter dan?

- Ik kan daar geen naam voor geven.

x b) Wie was toch zijn tegenstander, de Slechte Priester, ook wel de Leugenprofeet genoemd?

- Dit is een symbolisch verhaal. U moet één ding goed begrijpen. Wanneer wij ons bezighouden met de Leraar der Gerechtigheid, dan wordt hier een conflict gesteld tussen de innerlijke en de uiterlijke kerk. En, zoals alles in gelijkenissen werd uitgedrukt in die tijd, zo kunnen we een groot gedeelte van dit verhaal ook inderdaad zien als een gelijkenis en ik meen niet, dat we dit moeten zien als volkomen letterlijk verhaal. De naam van die priester werd danook nog wel eens gewijzigd. Want heel vaak werd er een naam aan verbonden, die overeenkwam met een priester, die men op dat ogenblik erg onplezierig vondt. Zo vinden we onder de namen die genoemd zijn Jehu, Aha en.. hoe heet die andere.. ik weet het niet meer. Maar er zijn in ieder geval drie namen, waarvan ik zeker weet, dat ze voor de Slechte Priester zijn genoemd. En de Leraar der Gerechtigheid wordt ook wel eens een enkele keer als Joshua aangesproken. Maar dat zou waarschijnlijk pas ná Jezus' tijd gebeurd zijn omdat, zoals U misschien weet, de eigenlijke naam van Jezus ook Joshua was. Dus verder kan ik U helaas niet informeren.

x Wat betekent Qoemraan? Verdwenen ze met de ondergang van de Qoemraan?

- Ik zou het niet kunnen zeggen, ik weet niet, wat het betekent.

x Qoemraan was de naam van de grot van de rollen.

x Qoemraan was de naam van de streek, waar de gemeenschap was.

- Ach, nu begrijp ik het. Maar dat was zeker niet het verdwijnen, maar het verdwijnen van de kloostergemeenschap op zichzelf betekende wel een oplossing van een aantal van de belangrijkste scholen van de Essenen.

x Maar wat betekent het woord nou?

- Ik zou daar geen concrete duiding voor willen geven. Men heeft het o.m. vertaald met Oord des Vredes, Tuin der Lering, maar een juiste vertaling durf ik niet te geven. Ik ben niet voldoende in die oude talen bekend. Ik zal nog kijken, of ik kan informeren bij iemand. Ik kan U wel een vertaling geven, maar waarschijnlijk is die fout, dus daarom wil ik het niet doen. We gaan verder.

x Is er sprake van een Perzische invloed in hun leer, b.v. het punt van het dualisme, zoals we dat aantreffen in de gatha's van Zoroaster?

- Ik geloof dus, dat het dualisme tussen God en duivel, of beter gezegd tussen Licht en Duister eigenlijk - de Esseense termen - mede bepaald kan worden door hun origine, die, zoals U misschien kunt weten volgens mij dus te zoeken is in de Babylonische gevangenschap, waarbij dus de eerste groepen zijn ontstaan. Dat heb ik in mijn inleiding gezegd. En ik neem dus inderdaad wel aan, dat men contact heeft gehad ook met Perzen, met het Perzische denken. Alleen weten we ook, dat Zoroaster aanmerkelijk later heeft geleefd, dan de joden daar in gevangenschap zijn geweest. Ik geloof dus, dat we eerder terug moeten zoeken naar de tegenstelling eigenlijk, die in Babylon indertijd bestond tussen de lichtgod Bel en de duistere godheid. Ook in Egypte vinden we die zelfde tegenstelling nota bene. En het is heel waarschijnlijk, dat in hun filosofische beschouwingen, deze andere leringen toch wel een rol hebben gespeeld, omdat ze geprobeerd hebben natuurlijk, alles te interpreteren tot een wereldschema.

Vergeet niet: zij waren Het Land, zij waren datgene, wat bereid moest zijn, om de Messiah als het ware onmiddellijk te dragen, te ontvangen en waar te maken. En ik denk dus, dat daardoor, vooral in latere geschriften, werkelijk die zwart-wit tegenstelling wel vaker gehanteerd wordt. Overigens moet ik wel opmerken, dat het dualisme, althans bij de Essenen, niet volledig wordt doorgevoerd. Dit is wél het geval met de Esseeërs en zeker met de kleinere, zgn. Babylonische sekte, die méér in het openbaar werkte vaak.

x Er is nog één vraag, die is buiten het onderwerp.

- Nu, als er nog een vraag is óver het onderwerp, dan nemen we die eerst.

x Ja, ik zou graag iets willen vragen. In Jeruzalem heb je de Damascener Poort en dat is de poort vanaf de Olijfberg naar Jeruzalem, dat is de brede poort. Nu is er aan de Zuidkant de Essener Poort en daar leidt een heel smal pad naar toe, door de rotsen. Heeft dat een speciale betekenis? Vooral dat Essener?

x Nu, de naam is pas veel later ontstaan. En heel waarschijnlijk heeft men dat de Essener Poort genoemd, omdat de Esseners dus zelden met karavanen kwamen. Ik bedoel, je moet eerst zoeken naar een natuurlijke uitleg. Maar het is een feit, dat de Essenen, ook volgens hun eigen opvatting, het smalle pad gingen. Dat komt in enkele van hun geschriften inderdaad voor. En het Smalle Pad en de Smalle Poort schijnen dus ook voor Jezus belangrijk te zijn geweest, van Het Oog van de Naald - dat was ook, zoals U weet, een poort van Jeruzalem - , op een gegeven ogenblik zegt hij, dat een geladen kameel gemakkelijker door Het Oog van de Naald gaat, dan dat een rijke het Koninkrijk der Hemelen betreedt. Dus ook daar hebben we een allusie in de richting van die poort. Ik vermoed dus, dat we te maken hebben met poorten, die reëel hebben bestaan, aanduidingen, die bij het volk bekend waren, en vaak door de volksmond werden gegeven, maar waarvan wel gebruik werd gemaakt om bepaalde dingen - mede in gelijkenissen - duidelijk te maken. Want dat is de methode van de rabbi's, die eigenlijk tot in deze tijd nog wel bestaat bij bepaalde joodse gemeenschappen. Het spreken in gelijkenissen, gebaseerd op het heden en op de feiten van het heden. En ik vermoed dus, dat men dat de Essener Poort heeft genoemd aan de hand van gelijkenissen, mogelijk gelijkenissen, die in de tijd van Jezus of iets daarna een grote rol hebben gespeeld. Het Smalle Pad: de Essenen, die zeggen het Smalle Pad te gaan, een hele kleine poort, waar eigenlijk hoofdzakelijk de voetgangers binnenkomen, in ieder geval nooit de karavanen, dus: de Essener Poort. Ik denk, dat dat de associatie is.

x Mag ik nog iets vragen over de doop in de Jordaan. Ik meen begrepen te hebben, dat Johannes de Doper een Essener was en hoe moeten we dan die doop in de Jordaan zien door Johannes de Doper van de Christus?

- We moeten ons realiseren, dat Johannes dus als Esseen is opgevoed. Maar dat hij zich kennelijk onafhankelijk heeft gemaakt. Hij verkondigde een afzonderlijke leer, die moest hij ergens vandaan hebben. Hoogstwaarschijnlijk uit zijn opvoeding. Maar, hoe kan hij nu die leer gaan verkondigen, terwijl het voor een deel een geheime leer is? Dat kan hij alleen, wanneer hij zich losmaakt ergens van de gemeenschap. En bij het openbare leven van Jezus geloof ik, dat wij ook hetzelfde zien. Ierland, die zich losmaakt van zijn achtergrond. Wanneer hij doopt, dan is dat een gebruik - laten we dat niet vergeten - dat al heel oud is, dat ook door de Essenen wordt gebruikt. De Essenen kennen ook de doop. Dat is het plechtig toetreden tot de gemeenschap. Waarbij het misschien voor U interessant is te weten, dat ze vrouwen niet doopten. Ze dachten, die zijn toch met alle wateren gewassen, dus dat hoeft niet meer. Die doop gaat zelfs nog veel verder terug. U weet misschien nog, dat Egypte de doop kende. En vooral in de Isis-dienst was die doop erg belangrijk.

Iets minder belangrijk, maar toch bij bepaalde plechtigheden wel gebruikt, was de doop van moed (Noet?) en de doop der vergeving die behoorde bij de achtergronden van Sopec, de dienst van Sopec. Dus de doop komt eigenlijk overal voor.

x Wie was Sopec?

- Sopec was een godheid. De krokodillen waren de kinderen van Sopec. Sopec was de godheid, die o.m. het wassen van de Nijl regeerde. Ik wil daar eigenlijk dit mee zeggen. Het dopen is zeer oud en het dopen heeft altijd een dubbele betekenis gehad. In de eerste plaats het aspect reiniging en in de tweede plaats het aspect van toetreding verandering als het ware van gemeenschap of familie. Het is zelfs zo, dat negerstammen langen tijd ook een soort doop hebben gehad, wanneer iemand toe wilde treden tot een stam. Dat kon, vooral, wanneer hij daar huwen wilde. Dan moest hij dus door de rivier gaan, dan werd hij ook onder water gehouden even, een soort onderdompelingsdoop dus. En men zei: dan laat hij de geesten van zijn familie en van zijn oude stam achter, die kunnen hem niet meer vinden later. En het is op deze wijze, denk ik, dat Johannes er toe is gekomen om te dopen. Om de mensen los te maken van een bepaalde leer.

En dat kan zoveel te belangrijker zijn, wanneer we ons realiseren, dat Johannes de Doper dus niet alleen voor de Jeruzalem-getrouwe Joden maar ook voor de Samaritanen doopte. Hij bracht een leer, die voor iedereen was. En die doop zou dus wel erg belangrijk zijn geweest, omdat daarmee een eenheid tussen mensen, die anders vijandig tegenover elkaar stonden, mogelijk zou worden. Ik vermoed, dat dat een grote rol heeft gespeeld.

x Mag ik nog iets vragen. De haardracht van Christus, was dat niet een uiterlijk teken van het behoren tot de Essener orde, of was dat niet zo? Ik meen zoiets gehoord te hebben.

- Wanneer hij dus volledig ongeschoren wordt voorgesteld, is dat inderdaad Esseens, maar het is ook typisch joods. En dat hij daarbij het haar lang draagt en dus niet in een wrong, zoals de Esseners deden, vooral wanneer zij werkten en studeerden, dan toont dat aan dat hij niet helemaal de dracht van de Essenen, zoals zij dat in hun eigen gemeenschap droegen, heeft gehanteerd.

Aan de andere kant is het natuurlijk een vraag, of de afbeeldingen van Jezus, zoals wij die kennen, wel dicht bij de werkelijkheid liggen. Ik meen namelijk, dat er nog al verschillen zijn.

x Wat dat betreft wou ik U nog vragen: Er is in Italië een kerk, waar men beweert een afdruk te hebben..

- Ja, de lijkwade.

x De lijkwade inderdaad van Christus. Is dat werkelijk waar?

- Theoretisch is het mogelijk. En wanneer we ons dus realiseren, dat een lichaam bepaalde zuren kan afzetten en wanneer dat op een volledig zuiver doek komt, dat daarin verkleuringen kunnen ontstaan, dan zou, theoretisch dus, een soort van spontaan fotografisch proces kunnen ontstaan, waarbij die delen van het lichaam, die het doek be-roerd hebben - die die afscheiding hebben gegeven dus - inderdaad in het doek terug zijn te vinden. Maar dan zal dat toch nooit een volledige voorstelling zijn, zoals men, op grond van die lijkwade, wel meent te mogen beweren. Ik heb zo het idee, dat er wel het een en ander mee gesjoemeld is.

x Misschien hebben ze verbindingslijntjes getrokken.

- Dat, bijvoorbeeld, verbindingslijntjes. Men zal dus de voorstelling niet oneerbiedig hebben veranderd, maar men zal misschien de neiging hebben gehad toch wel, om de zaak een beetje completer te maken. Datzelfde geldt ook voor de zweetdoek van Veronica, waarvan er ook meerdere in omloop zijn. En het opvallende is dus, dat een gelaatsafdruk, zoals hij daarin wordt getoond, niet zou kunnen ontstaan door die bekende chemische processen, waardoor een duidelijke verandering mogelijk zou zijn.

Opvallend is ook, dat de doek van Veronica b.v. geen bloed-aantasting vertoont en dat datzelfde ook het geval is in die beruchte lijkwade. Terwijl we toch aan moeten nemen, dat die Jezus, die geseseld is, die met doornen gekroond en die gekruisigd is, toch niet zonder meer leeggebloed zal zijn, wanneer hij daarin wordt gewikkeld. Vooral wanneer we ons realiseren, dat kort voor het begin van de Sabbath dus een Romein hem een steak in de zij heeft gegeven, waaruit toen volgens het verhaal, bloed en water kwam, en dat hij diezelfde avond nog in het gehim is afgenomen door Josef van Arimathes, die dus dat lijk naar zijn grafkelder heeft gebracht, waar men het dus met kruiden balsemde. Dat die kruiden plus de afscheiding van het lichaam, eventueel lijkenvocht zelfs - dat is denkbaar, dus een chemische verandering tot stand brengen, dat is denkbaar. Maar dat dus absoluut niets blijkt van bloedingen of bloed, dat doet toch wel een beetje eigenaardig aan vindt U niet?

x Het zou toch kunnen, de wonderen zijn de wereld nog niet uit?

- Het zou kunnen. Maar wanneer we zeggen: het zou kunnen, dan zeggen we daarmee tevens: de mogelijkheid is zeer klein.

x Maar we hadden hier toch met een byzondere figuur te maken!

- We hadden met een byzondere figuur te maken, maar U moet mij niet kwalijk nemen, dat ik wat dat betreft zeer achtzuchtig ben. Het is mij namelijk bekend, dat er zoveel echte splinters van het Kruis zijn, dat je er een huis mee kunt bouwen, zoveel nagels, waarmee Jezus aan het Kruis genageld is, dat je met het metaal ervan een aardig auto-carrosserietje in elkaar kunt zetten, hē. En al die dingen gelden ook als écht.

Het is ons bekend, dat men op een gegeven ogenblik een bot van een ezel - het is later onthuld en men heeft er wat aan gedaan - werd vereerd als het schenkelbeen van een of andere heilige, die in het vuur zou zijn omgekomen. Misschien heeft men die reliqui gehad, is hem kwijt geraakt, heeft een ezelsbot genomen, het een beetje geschroeid en gezegd: daar is het. Als je al die dingen nagaat, de zwendel, die ermee is geweest dus en je realiseert je, dat die lijkwade eigenlijk pas byzonder belangwekkend begint te worden in de tijd, dat ook die zwendel al aan de gang is, dan ben je ergens geneigd tot voorzichtigheid. En dan zeggen we: dat kán, maar ik vindt daarin bepaalde tegenspraak, omdat een dergelijke complete afdruk moeilijk mogelijk is. Punt één: de afdruk is dus completer en meer fotografisch haast dan denkbaar is, wanneer inderdaad, zonder bedoeling, iemand ingeslagen wordt in een lijkwade of zijn gezicht even afbet met een doek. Dan zeg ik: nou ja, dan ben ik toch maar erg voorzichtig en zeg ik: het kán, maar ik geloof niet - en dat is dus geloven, niet weten - ik geloof niet, dat de doek, in de toestand waarin zij thans als bewijs getoond wordt, oorspronkelijk bestand. Ik meen, dat er veranderingen zijn getroffen. En als er veranderingen zijn, is daarmee voor mij de echtheid aangetast, zelfs, wanneer het het originele weefsel zou zijn. Ik hoop niet, dat U mij dat kwalijk neemt.

x Binnen het onderwerp nog: die proeftijd, zowel binnen als buiten de groep gedaan moest worden van drie jaar, waar bestond die in hoofdzaak uit?

- In het bewijzen van getrouwheid aan de Wet, punt één. Gehoorzaamheid aan het gezag, zoals je dat ook in een klooster hebt, men moest de discipline dus aanvaarden en zodra je binne de groep was dus, dan heb je nog een soort ballotage. Je moest bewijzen, dat je met die anderen goed en in vrede samen kunt leven. Dat is vaak moeilijker, dan je denkt. Dat waren dus de eigenlijke proeven. Maar wanneer je dus niet in de gemeenschap blijven wilde, of wilde huwen en daardoor de gemeenschap tijdelijk of voorgoed ging verlaten, dan bleef je toch tot de groep behoren. Dus iemand, die de eerste stadia goed had volbracht, wás in feite een Essener. Maar hij kon pas in de gemeenschappen, in de scholen o.m. en dergelijke intreden, wanneer hij daar een tweede proeftijd, in die gemeenschap, eveneens volbracht.

x Heeft U de indruk, dat het boek van Johannes Lehman (?) over Jezus de geschiedenis goed weergeeft?

- Ik heb het niet gelezen, ik zou het U niet durven zeggen. Ik steeds ook nog steeds met die andere navraag, ik kan nog niemand vinden, die dat kan vertalen.

x Bij die rollen, die men gevonden heeft is ook een koperen rol waarin een opsomming voorkomt van veel plaatsen, waar schatten zouden zijn en waarnaar men al heeft gegraven. Is dat nu werkelijk zo? Leven ze nog ergens of hoe moet je dat opvatten?

- Ik geloof, dat de opsomming van kostbare schatten wel eens heel anders begrepen zou moeten worden, omdat we weten, dat voor bepaalde geschriften bijvoorbeeld, namen van metalen, edele houtsoorten en van edelstenen werden gebruikt. En daarmee staat het hele geval tamelijk op losse schroeven, dacht ik. Overigens geloof ik niet, dat al die schatten nog te vinden zijn. Als er schatten waren, dan kunt U er zeker van zijn, dat daar iets van bekend is geweest. En waar ook maar iets van bekend is, daar wordt het genomen. De enige uitzondering is een aantal religieuze schatten van de joden, die dus inderdaad verborgen zijn. En deze zijn op dezelfde manier verborgen als de Inca's indertijd hun schatten wel hebben verborgen op een zodanige wijze, dat niemand in leven is gebleven om te vertellen, waar het geheim was. Men kon leven in de schuilplaats, maar kon hem niet meer verlaten.

x Zou een Johannes de Doper en een figuur als Jezus niet uitgezonden kunnen zijn door de Essenen? Om iets van die geheimen weer onder de mensen te brengen?

- Het lijkt mij niet erg waarschijnlijk. Wanneer je een gemeenschap hebt, die zijn eigen gevoel van eenheid met God juist baseert op de geslotenheid van die gemeenschap, dan geloof ik niet, dat je er gemakkelijk toe komt om uit te zenden. Maar er zijn altijd weer mensen, die dan op een gegeven ogenblik uitbreken. We kennen dat ook b.v. in de Rozenkruisers. De Rozenkruisers zijn op zich een geheim genootschap, zeker wat het Priesterrijk betreft en toch komt er op een gegeven ogenblik een bepaalde groep, die b.v. in Zwitserland op het ogenblik nog aanhang heeft, die die geheimen eenvoudig maar even verklapt, dus toegankelijk maakt voor een ieder. Hetzelfde zien we met de alchemie op een gegeven ogenblik gebeuren. Er zijn altijd mensen die zeggen: ja maar, dit geheim is voor de wereld, het is niet voor ons. En zeker wat Johannes betreft wéét ik dus, dat hij tégen de wil van, wat je dan zijn meerderen zou kunnen noemen, zich heeft teruggetrokken en zijn prediking is begonnen.

En wat Jezus betreft, geloof ik niet, dat hij dus tegen de wil van iedereen in dit heeft gedaan, maar ik geloof toch wel, dat hij op een gegeven ogenblik te ver is gegaan binnen de religieuze gemeenschap met de Esseense interpretatie. Daarvoor spreekt ook het feit, dat men hem de kans om te prediken in de Synagoge ook ontzegd heeft. Dus het lezen van de geschriften en het geven van de commentaren daarop.

x In het boek van Prof. van der Ploeg over de Dode Zee-rollen, die hij in handen heeft gehad, heeft hij een beeld geschets van de gemeenschap der Essenen vroeger. Voor zover U het boek kent, komt dat daarin enigszins juist over of is dat....

- Laten we een vergelijking maken. Het doet me denken aan iemand, die het geraamte van een sauriër heeft gevonden en vervolgens de gehele leefgewoonte van die sauriër, zijn uiterlijk, compleet met alle eigenschappen beschrijft. Ik hoop, dat U het mij niet kwalijk neemt. Nu, dan was er nog één schriftelijke vraag?

x Ja. Zoudt U nog iets willen zeggen over Christian Science? Zie ik het juist, dat de Christian Science God alleen opvat als "geest", alles wat goed is etc. en het kwade als "niet-bestaand" ziet; het heeft geen realiteit uiteindelijk, geen werkelijk bestaan? Dank voor de informatie.

- Dat is goed. Ik hoop me de dank dus waardig te tonen. Kijk eens Mary Eddy Baker gaat uit dus van het standpunt, dat Jezus in zijn leringen niet alleen maar de verkondiger is van een abstracte, van een

maar dat geestelijke leer, maar dat hij een leerstelling geeft, die voor het gehele leven toepasselijk is. Dat is haar basis van uitgang, vandaar Church of Christ Scientist. En in dit geloof dus is God de al-omvattende kracht, inderdaad. Het kwaad, de duivel en dergelijke zijn de illusies, die in die kracht bestaan. Wanneer wij ons van de illusie afwenden tot de werkelijkheid, kunnen we alleen gezond en gelukkig zijn. Dat is een van de basis-stellingen. Is dit voldoende?

x Ja. Maar zit er niet een zekere eenzijdigheid in, omdat het verkeerde willen ze ook niet zien, ze zeggen, het bestaat niet.

- Neen.

x En als er dan iets kwaads is - en je zou't zeggen, dat is dus ook uit God, want alles is een - dan zeggen ze; ja, dat kan niet.

- Dan zeggen ze: dat kan niet, waarbij ze dus eenzijdig zijn in hun beschouwing. Omdat ze niet begrijpen, dat het schijnbare kwaad in zichzelf een functioneel goed kan zijn. Dat het dus een betekenis kan hebben in de totaliteit, die op het ogenklik van de erkenning of de ervaring voor jezelf nog niet kunt zien. En dáár ligt, geloof ik, wél een fout. Inderdaad. Maar ik geloof toch wel, dat we een beetje realistisch moeten zijn. Wanneer wij geloven in een God, die alle dingen heeft voortgebracht en die alle dingen in stand houdt, dan moeten wij dus geloven, dat diezelfde God de duivel heeft voortgebracht en de duivel in stand houdt. Dan moeten wij impliciet aannemen, dat al hetgeen de duivel doet, dus voortkomt uit God en de wil Gods is. Dan is er geen sprake van een dualisme in onze Godsopvatting: God tegenover de duivel, het goed tegenover het kwaad. Dan is er voor ons alleen een erkenning van bepaalde facetten, die voor óns - maar niet voor God - met elkaar strijdig schijnen te zijn. Wij bepalen onze plaats tussen deze factoren door ons eigen besef. Maar wanneer wij nadruk geven aan het negatieve, dan zullen wij onszelf als negatief ervaren en negatief beïnvloed en wij zullen daarop reageren, door een deel van de positieve werkelijkheid, die bestaat, niet voldoende te ervaren. En zo ons b.v. ziek voelen, terwijl we gezond zouden kunnen zijn, ons ongelukkig voelen terwijl we gelukkig zouden moeten zijn.

En ik geloof, dat dat volkomen reëel is, wanneer je dat zo zegt. Het is een theorie, want de mens leeft in de tijd, maar God is eeuwig. God omvat alle dingen, die maar mogelijk en denkbaar zijn, volledig, altijd hetzelfde. Wij gaan door die mogelijkheden heen en wij beoordelen die mogelijkheden op grond van wat wij zijn, van wat wij wenselijk achten. Terwijl wat wij wenselijk achten, in de totaliteit helemaal niet belangrijk is. Zo kunnen wij met een vrije wil misschien kiezen uit de mogelijkheden, die in God bestaan. Maar wanneer wij tot het einddoel komen, dan zullen we allen hetzelfde ervaren. Dan is er dus geen hel, er is een duister en er is een licht. Maar voor ons zullen duister en licht samensmelten, omdat zij gezamenlijk slechts uiting zijn van een en dezelfde kracht, waaruit Al ontstaan is en waardoor Al in stand wordt gehouden.

x Is het dus ook een kwestie van onze gedachten, die zoveel mogelijk op het positieve gericht moeten zijn en is dat dan eigenlijk de grondgedachte van Christian Science?

- Nou, dat is wel weer erg simplistisch gezegd natuurlijk, maar zeer simplistisch heeft U wel gelijk, ja.

x Hoe moeten we dan de goena-goena zien? Dat moet dan eenruiting zijn van het goede?

- De goena-goena kan ten goede gebruikt worden, punt één. Goena-goena berust

x Neen!

- O ja. Denkt U maar de man dus, die op een gegeven ogenblik iemand wilde helpen en daarvoor dus een bepaald zakje maakte met allehand magische dingen plus een potlood, dat begroef onder de deur van het examenlokaal, om daardoor mogelijk te maken, dat zijn vriend zou slagen. Ik zou zeggen, dat is toch niet negatief, hè?

x Ja, maar het is toch vaak wél zo.

- Het kan vaak ten kwade worden gebruikt, maar de mens gebruikt zo veel dingen ten kwade. En ik geloof, dat we een verschil moeten maken tussen de waarde die bestaat en het gebruik, dat je ervan maakt. Je kunt iemand's leven redden met een kleine dosis arsenicum, een hartpatient b.v. Maar je kunt met een grote dosis arsenicum iemand dood maken. Kun je nu zeggen, dat arsenicum giftig is? Dat kun je alleen zeggen, omdat een grote dosis voor de mens schadelijk is. Maar als je zorgt, dat je dat niet gebruikt, die grote dosis, alleen de minimale dosis, die gunstig is in bepaalde gevallen, dan werk je ermee ten goede. Het is het excessieve in het gedrag van de mens, in zijn benadering van de mogelijkheden, die hij bezit, waardoor het kwade tot stand komt.

x Wat U nu zegt van arsenicum, geldt dat ook voor een aantal planten en kruiden. Er wordt zo vaak gezegd: erg giftig. Maar zijn die dan niet giftig, b.v. de nachtschade-achtigen en een aantal paddestoelen. Men zegt van sommige b.v. de mescal daar is een hele religie op gefantaseerd, dat is toch ook niet zó maar.

-
x Iets wat het effect van het LSD geeft en in de oudheid het bilsenkruid

- Ja, inderdaad.

x Maar gebruikt men dat nu, beschouwd men dat nu als gif, als zodanig of is het geen gif meer, als het al verwerkt is?

- Ik geloof, dat je kunt zeggen, dat niets in zichzelf giftig is, maar dat de kwalificatie giftig bij ons pas ontstaat, wanneer het niet meer instaat zijn om de eigenschap te erkennen en daarvan gebruik te maken. En dan zou de kwalificatie giftig dus voor de plant zo goed moeten gelden als voor de extracten, die men ervan maakt.

x Zonder meer blijft dus bij gebruik het product giftig?

- Ze zijn, bij gebruik, voor het menselijk organisme gevaarlijk, wanneer teveel gebruikt wordt. Maar als U teveel rookt, is het ook gevaarlijk. En als U te veel industrie op een bepaalde plaats hebt, is het ook gevaarlijk, dan krijgen al die mensen asthma, rheuma, zenuwkwalen. Dat is toch ook gevaarlijk? Zegt U nu, dat industrie giftig is, omdat in bepaalde delen van de wereld dóór die industrieën vergiftigingen voorkomen?

Ik geloof dus, dat het de compilatie van factoren is, waardoor iets giftig wordt. Maar ja, dat is misschien een beetje vechten over woorden. Laten we het zo zeggen: Alle dingen op aarde zijn giftig, zelfs suiker; wanneer je er teveel van neemt: giftig; zout, als je teveel neemt: giftig; meel: giftig. Weet U, dat meel ook een goed explosief is? Als je het maar fijn genoeg in de lucht verdeelt en het ontsteekt, krijg je een daverende explosie. Je krijgt met ongeveer vijf kilo meel die je uitwerpt ongeveer het zelfde effect als met 300 gram zwaveldynamiet, vergelijkbaar. Ik hoop nu niet, dat U meel gaat strooien overal, hoor. Het geeft geen cordietlucht af of zo, een heerlijke geur van pannekoeken, die zweeft dan over de ruïnes.

Ik zou zeggen, we zijn zo langzamerhand aan het einde gekomen en ik zou willen sluiten met een slotwoord.

Niets wat er in Uw leven gebeurt, is waarlijk voor niets, wanneer je leert om het te aanvaarden en er mee te leven. Maar al is voor niets wanneer je probeert, de werkelijkheid, die je bent, te ontvluchten in illusies, dromen, in een roes. Want je moet leven met jezelf, om te komen tot de waarheid, die de basis is van alle wereld en alle tijd.
Goeden avond.

We zijn zo langzamerhand aan het eind gekomen en ik zou een slotwoord willen spreken en dat improviserend doen. Als U mij drie woorden geeft, zal ik kijken, wat ik daarvan kan maken.

Waarheid, bezinking, paddestoel.

Nou, ik zou zeggen, dat, wanneer je de bezinking van de waarheid zoekt in het effect van een paddestoel, de illusie vaak treedt in de plaats van de werkelijkheid.

Daar zijn ze, de vochtige grond
Ineens, de paddestoelen
De elfenringen, de heksenkringen
De sieraden van het herfstige bos
Soms giftig en soms zonder gif
Geen mens, die kent, wat zij wel zijn en wat zij betekenen.
Geen mens, die kan berekenen

Zonder ervaring: dit is goed voor mij.
Wanneer je leeft, beleef je duizend feiten
De wereld is vol van veranderingen,
die je moet ondergaan.

Maar uit de bezinking, uit de ervaring
Die voortkomt uit het bestaan

Juist door verandering

Leer je uiteindelijk weten:

Dit is giftig, dat is niet giftig voor mij.

Soms lijkt de waarheid giftig

Omdat je je hult in je dromen

Omdat je zoudt willen ontkomen

Aan een brute werkelijkheid.

Maar achter de werkelijkheden

Door U in het heden gezien

Ligt de lijn, die de eeuwigheid omschrijft

De waarheid van de God in zich

God is de totaliteit van het leven

Hij is de waarheid, hij is de enige macht

Die werkelijk en altijd blijft bestaan

Zelfs als het Al tot nacht geworden is.

In God is geen gemis, geen overdaad

Maar zoeken wij hem in een haat vol duisternis

Of zoeken wij hem, soms, in gif van paddestoelen

Of andere middelen

Omdat wij zo ons vrijer en meer oneindig voelen

Waar blijft ervaring en de werkelijkheid

Waaruit de werkelijkheid in óns

Door filtering van t'bage denken kan bezinken

Hoe kunnen wij de waarheid drinken

En wijsheid vinden in 't bestaan

Wanneer wij niet bewust ook leven

En willen weten, wat we ondergaan